

Neža (Milena) Natlačen (1931–2026)

Na novih ljubljanskih Žalah je katafalk – prazen grob, na nagrobniku pa napis Natlačen. Tam so izpisana imena družine Natlačen, ki je imela grob na starih ljubljanskih Žalah za cerkvijo sv. Križa, a so ga komunistični oblastniki v opoju oblasti in sovraštva ob koncu druge svetovne vojne oskrunili, mrtve izkopali in zmetali v kraške jame, grob pa namenili »narodnemu heroju«. Zato so potomci v začetku tega tisočletja pripravili nov grob. Tega je blagoslovil nadškof Uran. Tam niso izpisana imena tistega dela Natlačenove družine, ki je imela to srečo, da je preživela komunistični teror. Ti so večinoma pokopani v Montrealu. Od letos bo tam počivala še zadnja neposredna potomka bana Marka Natlačena.

V nedeljo, 22. februarja, je mirno preminila v starosti 94 let na svo-

jem domu v Fredericku v ameriški zvezni državi Maryland Milena Neža Finamore, rojena Natlačen. Bila je še zadnji živeči otrok bana Marka Natlačena, ene osrednjih osebnosti slovenskega političnega življenja pred in ob začetku druge svetovne vojne. Rodila se je 3. decembra 1931 v Ljubljani, bila je najmlajši otrok Marka in Antonije Natlačen (roj. Vilfan). Njeno otroštvo je zgodaj zaznamovala vojna. Njenega očeta, bana Dravske banovine, je oktobra 1942 kruto umoril komunistični likvidator. Tragična smrt očeta je za vedno globoko zaznamovala vso družino.

Ob koncu druge svetovne vojne je morala družina Natlačen, kakor mnoge druge slovenske družine, v strahu pred komunističnim nasiljem zapustiti domovino. Neža je z materjo in sorodniki odšla z reko slovenskih beguncev čez Karavanke v Avstrijo, kjer so nekaj časa živeli v begunskem taborišču. Izkušnja izgnanstva je močno zaznamovala njeno življenjsko pot. Sama je pripovedovala, da je vzela od doma na pot majhen nahrbtnik, v katerega ji je gospodinja dala pleteno jopico in velik kos kruha. To je bilo vse, kar je imela s seboj, ko je prišla na Koroško, kjer je živela kot begunka vse do odhoda čez Atlantik.

Kot mlado dekle je leta 1949 odšla sama v Montréal v Kanadi. Sprva je delala kot varuška, pozneje pa v znamenitem hotelu Ritz-Carlton. Tam je spoznala Louisa Finamoreja, svojega bodočega moža. Poročila sta se leta 1952 in ostala skupaj več kot šestdeset let. Zaradi moževe poklicne poti v hotelski dejavnosti je družina živela v različnih delih sveta – med drugim v Londonu, na Barbadosu, v Kanadi, Chicagu in nazadnje v Honoluluju na Havajih, kjer sta zakonca prejela ameriško državljanstvo.

Nežina skrb in urejenost sta dala sinovoma Petru in Johnu trdno oporo vsakdanjega reda in občutek domačnosti, ko sta odraščala v različnih kulturah in nenehno spreminjajočih se okoljih. Bila je zanesljiva življenjska sopotnica možu Louisu v njegovi dolgi in uspešni karieri ter mu je pogosto stala ob strani, ko sta gostila številne goste – med njimi hollywoodske zvezde, člane kraljevih družin, ameriške predsednike in mnoge druge mednarodne dostojanstvenike. Nežin brezhibni slog, njen dar za izjemno

gostoljubje in sposobnost, da se je z vsakim zlahka pogovarjala v več jezikih, so naredili nepozaben vtis na vse.

Kljub življenju daleč od domovine je Neža vse življenje ohranjala globoko navezanost na Slovenijo, na svojo družinsko dediščino in na spomin na očeta. Znana je bila po svoji razgledanosti, bistrini in gostoljubnosti ter po veliki predanosti družini. Vnuki so jo z veliko ljubeznijo klicali kar »babica«. Vse do zadnjega je ostala samostojna in dejavna. Od nje se bodo poslovili v Montrealu, kjer jo bodo položili v družinski grob k možu in drugim članom Natlačenove družine.

F. P.